

Üniversite Öğrencilerinde Mükemmeliyetçilik: Anadolu Üniversitesi Örneği

Fikret Er^a ve Harun Sönmez^a

^aAnadolu Üniversitesi, Fen Fakültesi, İstatistik Böl., 26470, Eskişehir
e-posta: fer@anadolu.edu.tr, hsonmez@anadolu.edu.tr

Özet

Bu çalışmada, farklı fakültelerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin mükemmeliyetçiliğe bakışlarının çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği ile değerlendirilip, fakülteler arasındaki farklılığı incelemektedir. Araştırma Anadolu Üniversitesinin üç farklı fakültesinde (Fen, İktisadi ve İdari Bilimler ve Mühendislik Mimarlık) öğrenim gören 213 öğrenci ile yürütülmüştür. İlk aşamada, 35 sorudan oluşan ve her sorunun şıklarında beşli Likert kullanılan altı faktörlü çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği ile veriler anket yolu ile toplanmıştır. İkinci aşamada, yapılan anketin güvenilirliği Cronbach'ın alfa katsayısı ile ölçülmüştür. Son olarak öğrencilerin anket sorularına verdikleri cevaplara göre, fakülteler arasında farklılık olup olmadığı parametrik olmayan istatistiksel tekniklerinden olan Kruskal-Wallis testi ve Diskriminant analizi ile araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenciler; Kişilik; Kruskal-Wallis H İstatistiği; Diskriminant Analizi; İnsan Doğası

Perfectionism Among University Students: An Example From Anadolu University

Abstract

The purpose of the study is to show the attitudes of university students from different faculties towards the perfectionism and try to define their differences. Study is conducted in there different faculties (namely Science, Engineering and Architecture, and Faculty of Economics and Administrative Sciences) of Anadolu University, Eskişehir, Turkey, with 213 students. In the first stage of the study, the data is collected from the students via Six-factored Multidimensional Perfectionism Scale in which 35 itemed likert scaled questions are asked. In the second stage, the Cronbach's alpha is calculated to show the reliability of the study. Finally, the differences between the students from different faculties are tested by Kruskal-Wallis H test and also a discriminant analysis of the data is investigated.

Key Words: Students; Personality; Kruskal-Wallis H Statistic; Discriminant Analysis; Human Nature

1. Giriş

Mükemmeliyetçilik, kişinin en iyiyi yapma veya en iyiye ulaşma çabası gibi pozitif motivasyon şeklinde algılanmasına rağmen, aslında olumsuz taraflarının da olduğu çeşitli araştırma ve makaleler ile ortaya konmuştur.

Akademik çerçevede mükemmeliyetçilik, birçok farklı alandaki algılamalara, yüksek endişeye ve birçok negatif ruh haline götürebilir [1]. Mükemmeliyetçilik, Millon [2] tarafından görev yapmanın hemen her yerinde kendini otomatik olarak ortaya çıkaran, kolayca değiştirilemeyen ve çoğunlukla fark edilemeyen derine yerleştirilmiş psikolojik özelliklerin karmaşık bir modeli olarak tanımlanan kişiliğin, farklı bir yönü olarak göz önüne alınmalıdır [3]. Pach'e [4] göre mükemmeliyetçilik toplumundaki genel bir özellik-

tir ve olmayan bir mükemmelliğin çabası insanda karmaşa ve çeşitli psikolojik problemler yaratmaktadır. Hollender [5] mükemmeliyetçiliği hatasız davranış ve başarı yoluyla ailenin kabulünü sağlama girişimi olarak tanımlamaktadır. Hewitt ve Flett [6] geliştirdikleri Hewitt çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeğiyle mükemmeliyetçiliği patolojik bir olgu olarak ele alarak, kendiliğinden kaynaklanan mükemmeliyetçilik (self-oriented), diğer kaynaklı mükemmeliyetçilik (other-oriented) ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik (socially prescribed) olmak üzere üç boyutta incelemişlerdir.

Mükemmeliyetçilik için çeşitli ölçekler geliştirilmiştir. Cox ve arkadaşlarının [7] geliştirdiği kısa çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği, Pur-

don ve arkadaşlarının [8] geliştirdiği üç faktörlü çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği, Stöber'in [9] geliştirdiği dört faktörlü çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği ve Frost ve arkadaşlarının [10] geliştirdiği altı faktörlü çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği örnek olarak verilebilir.

Bu ölçeklerden dört faktörlü, üç faktörlü ve kısa çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçekleri, altı faktörlü mükemmeliyetçilik ölçeğinin indirgenmiş durumudur. Altı faktörlü mükemmeliyetçilik ölçeğinin alt ölçekleri; hatalardan endişe duyma (concern over mistake), davranışlardan kuşkulananmak (doubts about actions), ebeveynsel beklentiler (parental expectations), ebeveynsel eleştiri (parental criticism), kişisel standartlar (personal standards) ve tertip/düzen (organization/order)'dir.

Dört faktörlü çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeğinde hatalardan endişe duyma ve davranışlardan kuşkulananmak birlikte ele alınmış, hatalar ve kuşkulardan endişelenmek (concern over mistakes and doubts) alt ölçeği olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca ebeveynsel beklentiler ve ebeveynsel eleştiri birlikte ele alınmış, ebeveynsel beklentiler ve eleştiri (parental expectations and criticism) alt ölçeği olarak değerlendirilmiştir.

Üç faktörlü çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeğinde hatalardan endişe duyma, davranışlardan kuşkulananmak ve personel standartlar ölçeğinin bir kısmı birlikte ele alınmış, hatalardan korkmak (fear of mistakes) alt ölçeği olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca kişisel standartların kalan kısmı ve tertip/düzen birlikte ele alınmış, amaç/başarı yönlendirme (goal/achievement orientation) alt ölçeği olarak değerlendirilmiştir. Son olarak, ebeveynsel beklentiler ve ebeveynsel eleştiri birlikte ele alınarak algılanan ebeveynsel baskı (perceived parental pressure) alt ölçeği olarak değerlendirilmiştir.

Kısa çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeğinde ise, çok değişkenli istatistik tekniklerinden olan faktör analizi [11] kullanılarak 35 sorudan oluşan altı faktörlü çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği 22 soruya indirgenmiştir.

Bu çalışmada diğer çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeklerini kapsadığı için altı faktörlü çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği kullanılmıştır. İzleyen bölümde bu ölçek ile ilgili bilgiler verilmiştir.

2. Materyal ve Metot

Araştırma Anadolu Üniversitesinin üç farklı fakültesinde (Fen, İktisadi ve İdari Bilimler ve Mühendislik Mimarlık) öğrenim gören 213 öğrenci ile yürütülmüştür. Öğrenciler ankete gönüllü olarak katılmışlardır. Ayrıca tüm soruları yanıtlamayan anketi yarım bırakan öğrencilerin anketleri de değerlendirme dışı bırakılmıştır. Burada verilen 213 öğrenci sayısı tam verinin elde edildiği sayıdır. İlk aşamada, 35 sorudan oluşan ve her sorunun şıklarında beşli Likert kullanılan altı faktörlü çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği ile veriler anket yolu ile toplanmıştır [10]. İkinci aşamada, yapılan anketin güvenilirliği Cronbach'ın alfa katsayısı ile ölçülmüştür. Son olarak öğrencilerin anket sorularına verdikleri cevaplara göre, fakülteler arasında farklılık olup olmadığı parametrik olmayan istatistiksel tekniklerinden olan Kruskal-Wallis testi ve Diskriminant analizi ile araştırılmıştır.

2.1. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada Frost ve arkadaşları [10] tarafından geliştirilen altı faktörlü çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan örnekleme yer alan öğrencilerin yeterli İngilizce bilgilerinden dolayı ölçeğin Türkçeye uyarlamasının yapılmasına gerek görülmemiştir. Öğrencilere eğitim İngilizce olarak verildiğinden anket Türkçeye çevrilmemiştir. Ayrıca öğrencilerin soruları algılayıp algılayamadıkları anket yapılmadan önce araştırılmış ve öğrencilerin soruları algılamalarında bir sorun yaşamadıkları görülmüştür.

2.2. Altı Faktörlü Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği

Frost ve arkadaşlarının [10] geliştirdiği altı faktörlü çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği 35 sorudan oluşmaktadır. Her sorunun şıkları 5'li Likert ölçeğine göre düzenlenmiş ve 1 kesinlikle katılıyorum, 5 kesinlikle katılmıyorum şeklinde oluşturulmuştur. Düzenlenen soru cetveli mükemmeliyetçiliği ölçen altı farklı alt ölçek faktör grubunu içermektedir. Bu alt ölçek faktörleri; hatalardan endişe duyma (concern over mista-

ke), davranışlardan kuşkulanmak (doubts about actions), ebeveynsel beklentiler (parental expectations), ebeveynsel eleştiri (parental criticism), kişisel standartlar (personel standarts) ve tertip/düzen (organization/order)'dir.

Sıralanan bu alt ölçek faktör gruplarının kısaca açıklaması izleyen şekildedir.

Hatalardan endişe duyma; yapılan hatalara negatif reaksiyon gösterme, hataları neredeyse başarısızlık olarak kabullenilmesi eğilimine sahip olmak ve böyle bir başarısızlık sonrasında diğerlerinin kendisine olan saygısını kaybedeceği inancına eğilimli olmak.

Davranışlardan kuşku; yürütülen işlerin tatmin edecek kadar düzgün olmadığı duygusuna eğilimli olmak.

Ebeveynsel beklentiler; kişinin ailesinin çok yüksek amaçlar belirlemesi ve sürekli olarak ağır eleştiri yaptıklarına eğilimli olmak.

Ebeveynsel eleştiri; ebeveynlerin çocuklarını genel değerlendirmelerinde devamlı müdahaleci olmaları ve bu değerlendirmelere çocuğun da çok yüksek değer vermesi eğiliminde olunması.

Kişisel standartlar; çok yüksek standartların belirlenmesi ve kendini değerlendirirken bu yüksek standartlara gereğinden fazla önem verilmesi.

Tertip/Düzen; tertip ve düzene verilen tercihler ve önem dereceleri.

Hatalardan endişe duyma (concern over mistake) alt ölçeğini, 9., 10., 13., 14., 18., 21., 23.,

25. ve 34. sorular, davranışlardan kuşkulanmak (doubts about actions) alt ölçeğini, 17., 28., 32. ve 33. sorular, ebeveynsel beklentiler (parental expectations) alt ölçeğini, 1., 11., 15., 20. ve 26 sorular, ebeveynsel eleştiri (parental criticism) alt ölçeğini, 3., 5., 22. ve 35. sorular, kişisel standartlar (personel standarts) alt ölçeğini, 4., 6., 12., 16., 19., 24. ve 30. sorular, tertip/düzen (organization/order) alt ölçeğini ise 2., 7., 8., 27., 29. ve 31. sorular ölçmektedir.

3. Bulgular

Anketin iç tutarlılık katsayısı, Cronbach'ın Alfa değeri 0,8115 (%81,15) olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre anketin güvenilirliğinin istatistiksel olarak yüksek olduğu söylenebilir.

Çalışmada yer alan fakülte öğrencileri arasında mükemmeliyetçiliğe bakış açıları bakımından bir fark olup olmadığı Kruskal-Wallis H istatistiği kullanılarak araştırılmıştır. Bu istatistiğe göre, 1., 3., 4., 24. ve 26. sorularda öğrencilerin fakültelere göre farklılık gösterdikleri tespit edilmiştir. Bu sorularla ilgili analiz sonuçları Tablo 1.'de verilmiştir. Diğer sorular için istatistiksel olarak fakülteler arasında anlamlı bir fark bulunmadığı için bu sorulara ait test sonuçları Tablo 1.'de yer almamaktadır.

Çizelge 1. Çalışma alanı yer bulduru haritası Test İstatistikleri^a

	Q1	Q3	Q4	Q24	Q26
Ki-Kare Değeri	6,156	6,756	10,219	8,754	7,124
Serbestlik Derecesi	2	2	2	2	2
Asimp. Anlamlılık	0,046	0,034	0,006	0,013	0,028

^a. Kruskal Wallis Testi

Öğrencilerin mükemmeliyetçilik konusunda öğrenim gördükleri fakülteye uyumlulukları için yapılan Diskriminant analizinde, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesindeki (İ.İ.B.F.) öğrencilerin %72.1 ile kendi fakültesindeki diğer öğrencilerle uyumluluk gösterdiği görülmüştür. Bu fakültedeki öğrencilerin %18.6'sı Fen Fakültesindeki (Fen) öğrencilerle, %9.3'ü ise Mühendislik Mimarlık

Fakültesindeki (M.M.F.) öğrencilerle uyumluluk gösterdiği görülmüştür.

Fen Fakültesindeki öğrencilerin %71.1'i kendi fakültesindeki diğer öğrencilerle uyumluluk gösterdiği görülmüştür. Bu fakültedeki öğrencilerin %22.4'ü (İ.İ.B.F.)'deki öğrencilerle, %6.6'sı (M.M.F.)'deki öğrencilerle uyumluluk gösterdiği görülmüştür.

Mühendislik Mimarlık Fakültesindeki öğrenciler incelendiğinde ise, %45.1'i kendi fakültesindeki diğer öğrencilerle uyumluluk gösterdiği görülmüştür. Bu fakülteadaki öğrencilerin %31.4'ü

(İ.İ.B.F.)'deki öğrencilerle, %23.5'i (Fen)'deki öğrencilerle uyumluluk gösterdiği görülmüştür.

Bu bulgulara ilişkin sonuçlar Tablo 2.'de verilmiştir.

Çizelge 2. Diskriminant Analizine Göre Sınıflama Sonuçları. Sınıflama Sonuçları^a

		QFAKÜLTE	Tahmin Edilen Grup Üyeliği			Toplam
			İ.İ.B.F.	Fen	M.M.F.	
Orijinal	Sayım	İ.İ.B.F.	62	16	8	86
		Fen	17	54	5	76
		M.M.F.	16	12	23	51
%		İ.İ.B.F.	72.1	18.6	9.3	100.0
		Fen	22.4	71.1	6.6	100.0
		M.M.F.	31.4	23.5	45.1	100.0

^a Gruplanmış orijinal gözlemlerin 65.3%'ü doğru sınıflanmıştır

4. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada farklı fakültelerde eğitimini sürdüren üniversite öğrencilerinin mükemmeliyetçiliğe bakışları altı faktörlü çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği kullanılarak araştırılmıştır. Araştırma sonunda genel olarak öğrencilerin kendi fakülte arkadaşları ile benzer görüşlere sahip oldukları ama bazı öğrencilerin farklı fakültelerde eğitimini sürdüren öğrenciler ile benzer görüşlere sahip oldukları gözlemlenmiştir. Dikkat çekici olarak mühendislik mimarlık fakültesi öğrencileri kendi fakülte arkadaşları dışında diğer iki fakülte öğrencilerinin görüşlerine daha fazla benzer bir yapı ortaya koymuşlardır. Ayrıca öğrencilerin ölçek sorularına verdikleri cevapların karşılaştırılmasında 3 ana başlıkta farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Bunlar sırasıyla ebeveyn beklentileri, kişisel standartlar ve ebeveysel eleştiri başlıklarıdır. Çalışmanın psikiyatri alanında çalışan ve öğrencilerin özellikle başarılarını inceleyen bilim adamlarına yol gösterici olması hedeflenmiştir. Mükemmeliyetçilik çoğu zaman öğrencilerin genel başarılarını olumlu ya da olumsuz etkileyen bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmanın bir ileri adımı olarak öğrencilerin herhangi bir ders grubu ele alınarak mükemmeliyetçiliğin başarıyı olumlu ya da olumsuz etkileyip etkilemedi-

ği de araştırılabilir. Ayrıca kullanılan altı faktörlü çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeği için yüksek güvenilirlik elde edilmesi de çalışmanın öne çıkan sonuçlarından birisidir. Çalışmada kullanılan ölçeğin Türkçe çevirisine gerek kalmaksızın öğrencilerden tutarlı cevaplar alınması, üniversite öğrencilerinin kendileri ile ilgili çalışmalara gösterdikleri ciddiyeti vurgulaması bakımından da faydalı bulunmuştur.

Kaynaklar

1. Brown, E. J., Heimburg, R. G., Frost, R. O., Makris, G. S., Juster, H. R., and Leung, A. W., 1994. Relationship of Perfectionism to Affect, Expectations, Attributions and Performance in the Classroom, *Journal of Clinical Psychology*, 18, 98-120.
2. Millon, T. (with Davis, R. D.), *Disorders of Personality: DSM-IV and Beyond*, (2nd ed.), New York: Wiley, (1996).
3. Habke, A. M., and Flynn, C. A., 2003. Interpersonal Aspects of Trait Perfectionism,; In G.L. Flett and P.L. Hewitt (Eds.), *Perfectionism: Theory, Research and Treatment* (pp. 151-180). Washington, D.C.: American Psychological Association.
4. Pacht, A. R., 1984. Reflections on Perfection, *American Psychologist*, 39, 386-390.

5. Hollender, M. H., 1965. Perfectionism, *Comprehensive Psychiatry*, 6, 94-103.
6. Hewitt, P. L., and Flett, G. L., 1991. Perfectionism in the Self and Social Contexts: Conceptualization, assessment, and association with psychopathology, *Journal of Personality and Social Psychology*, 60, 456-470.
7. Cox, B. J., Enns, M. W., and Clara, I. P., 2002. The Multidimensional Structure of Perfectionism in Clinically Distressed and College Student Samples, *Psychological Assessment*, 14, 365-373.
8. Purdon, C., Antony, M. M., and Swinson, R. P., 1999. Psychometric Properties of the Frost Multidimensional Perfectionism Scale in a Clinical Anxiety Disorders Sample, *Journal of Clinical Psychology*, 55, 1271-1286.
9. Stöber, J., 1998. The Frost Multidimensional Perfectionism Scale Revisited: More perfect with four (instead of six) dimensions, *Personality and Individual Differences*, 24, 481-491.
10. Frost, R. O., Marten, P., Lahart, C., and Rosenblate, R., 1990. The Dimensions of Perfectionism, *Cognitive Therapy and Research*, 14, 449-468.
11. Johnson, R.A., and Wichern, D.W., 2002. *Applied Multivariate Statistical Analysis*, (5th edition), Prentice Hall Inc., U.S.A.

